

Ježíš při poslední večeři

Metodika pracuje s dvěma obrazy: *Mytí nohou* (Giotto) a *Poslední večeře* (Duccio di Buoninscogna). Verze je připravena pro výuku náboženství ve škole pro starší děti. Scénář lze využít i jako podklad pro katechezi s mladými a dospělými v první motivační části – seznámení se s obrazy. Na ně naváže práce s biblickým textem, objevování poselství textu a modlitba.

1. Setkání s uměleckým obrazem

K dispozici máme dvě umělecká díla, zobrazující postoj Ježíše, který si přeje zůstat v blízkosti svých učedníků i po své smrti, a proto ustanovuje eucharistii, která je darem lásky. Nejdříve však činí významné gesto – umývání nohou.

Předpokládáme, že děti se již seznámily s Ježíšovým vstupem do Jeruzaléma. Poslední večeře na tuto událost navazuje. Oba autoři zachytili Ježíšova gesta, která jsou důležitá pro hlubší porozumění jejich významu pro uskutečnění plánu spásy, a proto je na místě, zabývat se jimi společně.

Návrh “čtení obrazů” za pomoci otázek:

Následující otázky vedou k označení společných a odlišných prvků.

- 1) Na kterém místě se scéna odehrává?
- 2) Kolik postav vidíte v každé scéně?
- 3) Jak jsou uspořádané?
- 4) Kdo je ústřední postavou v obou obrazech?
- 5) Podle čeho ji poznáte?
- 6) Co se podle vás děje v každé scéně?
- 7) Jaký nadpis byste dali každému obrazu?

Pravděpodobně děti označí Ježíše jako hlavní postavu obou scén. Prostřednictvím těchto otázek děti získají první interpretaci skutečností, o nichž budou vyprávět biblické texty.

2. Setkání s biblickým textem

Jde o to pochopit plný význam gest, která Ježíš koná. Děti se nejprve seznámí s úryvkem, které inspirovaly autory uměleckých obrazů. Učitel vysvětlí dobový kontext událostí, o nichž texty vyprávějí: Ježíš slaví v Jeruzalémě stejně jako všichni Židé velikonočního beránka se svými přáteli. Vysvětlíte význam židovských Velikonoc, velikonočního beránka, úkon mytí nohou před tím, než se hosté usadili ke stolu.

Následuje četba biblických textů: J 13, 1-15 k mytí nohou, L 22,14-20 a J 13,21-27 k poslední večeři.

Učitel si zvolí způsob četby, jaký sám uzná za nejvhodnější: vyprávění, čtení učitelem, tiché čtení dětí, výrazné čtení nahlas, eventuálně se zahrnutím vypravěče a dialogy, atd.

Biblický úryvek J 13,1-15 se bude číst vzhledem k jeho složitosti v plném rozsahu pouze se staršími dětmi. S menšími budeme postupovat takto: Bylo před velikonočními svátky... když byli u večeře...Ježíš vstal od stolu (až do verše 15).

Na základě četby biblických úryvků děti přiřadí názvy oběma textům, identifikují postavy (Ježíše a apoštoly), popíší jejich jednání a gesta, a své poznatky doplní do těchto tabulek:

MYTÍ NOHOU		
POSTAVY	JEŽÍŠ	UČEDNÍCI
JEDNÁNÍ		
SLOVA		

POSLEDNÍ VEČEŘE		
POSTAVY	JEŽÍŠ	UČEDNÍCI
JEDNÁNÍ		
SLOVA		

Analýza textu, hledání jeho významu a porovnání s obrazem:

Prohloubení porozumění úryvku prostřednictvím textové analýzy umožňuje dětem zdůraznit ty klíčové výroky, které ukazují nad rámec vyprávěných skutečností, a pochopit tak hlubší teologický význam (poselství textu).

1) Porovnejte vybrané verše z biblických textů a hledejte jejich význam:

- Úryvek z Janova evangelia – Mytí nohou:

Jan 13,1-15	
To, co Ježíš dělá - vv. 4 a 5	To, co Ježíš říká - vv. 12-15
.....
.....
.....
.....
Svědectví služby, lásky, daru	Výzva k následování
Církev, křesťanské společenství, JE POVOLÁNA KE SLUŽBĚ	

- Pro úryvek L 22,14-20 můžeme navrhnout následující činnosti:
 - a) Nejdůležitější část Lukášova evangelia představují verše 19-20. Zapište je do tabulky a pak odpovězte na otázku: Jaký dar zanechává Ježíš křesťanům ve svých gestech a slovech?

Verš 19:

Verš 20:

JEŽÍŠ ZANECHÁVÁ KŘEŠŤANŮM

- b) Opište verše 14 – 18 do následující tabulky a pak odpovězte na otázku: Jaký svátek Ježíš slavil se svými apoštoly? Jak rozumíte těmto veršům?

Verš 14:

Verš 15:

Verš 16:

Verš 17:

Verš 18:

Ježíš se svými přáteli oslavil svátek

V textu J 13,21-27 je oznámena zrada učedníka. Znovu si pečlivě přečtete verše a pak odpovězte na následující otázku: Kdo je tento učedník?

UČEDNÍK, KTERÝ ZRADÍ JEŽÍŠE JE.....

2) Porovnejte výsledky svého zkoumání biblických textů s obrazem Poslední večeře (Duccio)

Jaké obrazové prvky vyjadřují obsah biblických veršů, které autor ztvárnil?

Spojte šipkou prvky, které spolu souvisejí:

USTANOVENÍ EUCHARISTIE

ŽIDOVSKÁ VEČEŘE

CHLEBA

JIDÁŠOVA ZRADA

BERÁNEK

JEŽÍŠ NABÍZÍ SOUSTO

POSVĚCENÝ CHLÉB A VÍNO

Shrnutí

Na závěr provedou děti pod vedením katechety syntézu předchozích poznatků a budou hledat význam Ježíšova jednání pro křesťany v porovnání s původním významem tohoto konání.

DÍLO	STARÝ VÝZNAM	NOVÝ VÝZNAM
MYTÍ NOHOU	Typický zvyk před usazením ke stolu.	Ježíš prokazuje lidem lásku tak, že jim slouží s hlubokou pokorou.
POSLEDNÍ VEČEŘE	Oslava židovských Velikonoc.	Ježíš představuje novou večeři (eucharistii), v níž dává sám sebe jako dar apoštolům, své církvi a všem, kteří ho chtějí následovat.

Zpracovala Mgr. Jana Kobylíková podle předlohy publikované v MAZZARELLO, M. L.; TRICARICO, M. F. Il mistero della Pasqua. Orientamenti per l'azione didattica. Torino: Ell-edici, 2007.

Biblické texty z Českého ekumenického překladu Bible:

J 13,1-15

¹Bylo před velikonočními svátky. Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, aby z tohoto světa šel k Otcí; miloval své, kteří jsou ve světě, a prokázal svou lásku k nim až do konce.

²Když byli u večeře a ďábel již vložil do srdce Jidáše Iškariotského, syna Šimonova, aby ho zradil,

³Ježíš vstal od stolu a vědom si toho, že mu Otec dal všechno do rukou a že od Boha vyšel a k Bohu odchází,

⁴odložil svrchní šat, vzal lněné plátno a přepásal se;

⁵pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat je plátnem, jímž byl přepásán.

⁶Přišel k Šimonu Petrovi a ten mu řekl: „Pane, ty mi chceš mýt nohy?“

⁷Ježíš mu odpověděl: „Co já činím, nyní nechápeš, potom však to pochopíš.“

⁸Petr mu řekl: „Nikdy mi nebudeš mýt nohy!“ Ježíš odpověděl: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“

⁹Řekl mu Šimon Petr: „Pane, pak tedy nejenom nohy, ale i ruce a hlavu!“

¹⁰Ježíš mu řekl: „Kdo je vykoupán, nepotřebuje než nohy umýt, neboť je celý čistý. I vy jste čisti, ale ne všichni.“

¹¹Věděl, kdo ho zradí, a proto řekl: Ne všichni jste čisti.

¹²Když jim umyl nohy a oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim: „Chápete, co jsem vám učinil?“

¹³Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem.

¹⁴Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat.

¹⁵Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já.

J 13,21-27

²¹Když to Ježíš řekl, v hlubokém zármutku dosvědčil: „Amen, amen, pravím vám, jeden z vás mě zradí.“

²²Učedníci se dívali jeden na druhého v nejistotě, o kom to mluví.

²³Jeden z učedníků, kterého Ježíš miloval, byl u stolu po jeho boku.

²⁴Na toho se Šimon obrátil a řekl: „Zeptej se, o kom to mluví!“

²⁵Ten učedník se naklonil těsně k Ježíšovi a zeptal se: „Pane, kdo to je?“

²⁶Ježíš odpověděl: „Je to ten, pro koho omočím tuto skývu chleba a podám mu ji.“ Omočil tedy skývu, vzal ji a dal Jidášovi Iškariotskému, synu Šimonovu.

²⁷Tehdy, po té skývě, vstoupil do něho satan. Ježíš mu řekl: „Co chceš učinit, učíš hned!“

L 22,14-20

¹⁴Když nastala hodina, usedl ke stolu a apoštolové s ním.

¹⁵Řekl jim: „Velice jsem toužil jísti s vámi tohoto beránka, dříve než budu trpět.

¹⁶Neboť vám pravím, že ho již nebudu jíst, dokud vše nedojde naplnění v království Božím.“

¹⁷Vzal kalich, vzdal díky a řekl: „Vezměte a podávejte mezi sebou.

¹⁸Neboť vám pravím, že od této chvíle nebudu pít z plodu vinné révy, dokud nepřijde království Boží.“

¹⁹Pak vzal chléb, vzdal díky, lámal a dával jim se slovy: „Toto jest mé tělo, které se za vás vydává. To čiňte na mou památku.“

²⁰A právě tak, když bylo po večeři, vzal kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá.“

